

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl soudcem Tomášem Kocourkem v právní věci

žalobce: J. G.,
bytem D., N.,

proti

žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí,**
se sídlem Na Poříčním právu 1, Praha,

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 15. 3. 2016, čj. X, sp. zn. X,

takto:

I. Žaloba se zamítá.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Vymezení věci

- 1 Žalobce se žalobou domáhá zrušení výše uvedeného rozhodnutí žalovaného, jímž bylo zamítnuto jeho odvolání a potvrzeno rozhodnutí Úřadu práce – krajské pobočky v Příbrami (dále jen „správní orgán I. stupně“) ze dne 21. 12. 2015, čj. X. Správní orgán I. stupně nepřiznal žalobci dávku pomoci v hmotné nouzi – mimořádnou okamžitou pomoc ve výši 2 200 Kč z důvodu hrozby újmy na zdraví (nákup potravin, hygienických potřeb, léků a zimního oblečení). V odůvodnění uvedl, že vzhledem k tomu, že žalobci již v listopadu roku 2015 vznikl nárok na opakující se dávku příspěvku na živobytí, nemůže mu být přiznána dávka mimořádné okamžité pomoci z důvodu hrozby vážné újmy na

zdraví podle § 2 odst. 3 zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pomoci v hmotné nouzi“).

Obsah žaloby a vyjádření k žalobě

- 2 Žalobce v žalobě citoval úryvek napadeného rozhodnutí, podle něhož „*odvolací orgán podle ustanovení § 89 odst. 2 správního řádu přezkoumal soulad napadeného rozhodnutí a řízení, které vydání rozhodnutí předcházelo s právními předpisy, a to v rozsahu námitek uvedených v odvolání. Zjistil, že úřad práce v řízení postupoval v souladu s platnými právními předpisy, proto potvrdil rozhodnutí úřadu práce jakožto správné.*“ Namítl, že z textu § 89 odst. 2 věty první zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), plyne, že správní orgán je povinen přezkoumávat soulad napadeného rozhodnutí a řízení, které vydání rozhodnutí předcházelo, s právními předpisy, ale nemůže jej přezkoumávat jen v rozsahu námitek uvedených v odvolání. Zákon neumožňuje přezkum souladu napadeného rozhodnutí s právními předpisy jen v rozsahu námitek uvedených v odvolání. Zákon umožňuje přezkum napadeného rozhodnutí jen v rozsahu námitek uvedených v odvolání pouze ohledně správnosti napadeného rozhodnutí, nikoli jeho souladu s právními předpisy. Nelze tak svévolně upravit znění § 89 odst. 2 správního řádu a vytvářet jeho nový smysl bez souhlasu zákonodárce a omezit přezkum souladu s právními předpisy jen na rozsah námitek uvedených v odvolání a označit takový postup odvolacího orgánu za zákonný. Žalovaný nepostupoval v souladu se zákonem, neboť přezkum odvolání nebyl učiněn v souladu s § 89 odst. 2 správního řádu.
- 3 Žalovaný ve vyjádření k žalobě uvedl, že žaloba není důvodná. Žalobci byly opakovaně vysvětleny podmínky přiznání dávky pomoci v hmotné nouzi – mimořádné okamžité pomoci. Byl také opakovaně upozorněn, aby uplatnil žádost o dávku příspěvku na živobytí, neboť ta je v tomto případě přednostní dávkou a žalobce by podmínky pro její přiznání splňoval. Žalovaný postupoval při přezkumu dle § 89 odst. 2 správního řádu. Posoudil tedy soulad napadeného rozhodnutí a řízení, které vydání rozhodnutí předcházelo, s právními předpisy, přičemž nebyl vázán námitkami, které byly v odvolání uvedeny. Žalovaný tak posoudil soulad napadeného rozhodnutí i předcházejícího řízení s právními předpisy v celém rozsahu.

Splnění procesních podmínek a rozsah soudního přezkumu

- 4 Soud ověřil, že žaloba byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou, po vyčerpání řádných opravných prostředků a splňuje všechny formální náležitosti na ni kladené. Jde tedy o žalobu věcně projednatelnou.
- 5 Soud vycházel při přezkumu žalobou napadeného rozhodnutí ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalovaného [§ 75 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“)], přičemž napadené rozhodnutí přezkoumal v mezích uplatněných žalobních bodů, jimiž je vázán (§ 75 odst. 2 věta první s. ř. s.). Vady, k nimž by byl soud povinen přihlídnout i bez námítky, neshledal.
- 6 Soud nařídil na žádost žalobce jednání, k němuž se však ani jeden z účastníků nedostavil. Žalovaný se z jednání předem omluvil a vyjádřil souhlas s projednáním věci v jeho nepřítomnosti. Žalobce před jednáním požádal o jeho odročení, které odůvodnil nedostatkem finančních prostředků na cestu k soudu a zpět do svého bydliště. K tomu soud uvádí, že důvodem pro odročení jednání jsou pouze důvody mimořádné a náhlé, které

brání účastníkovi v účasti na jednání. Soud nikterak nezpochybňuje skutečnost, že pro žalobce může být obtížné shromáždit prostředky na cestu z N. do P. a zpět (zpáteční jízdenka Českých drah stojí 150 Kč). Na straně žalobce se ovšem nejedná o důvod toliko přechodný, nýbrž chronický. Již jednání ve věci sp. zn. X, které se konalo dne 28. 11. 2017, žádal žalobce odročit z důvodu nedostatku prostředků na cestu k soudu. Je tedy zřejmé, že důvod, pro který žalobce požádal o odročení jednání, trvá již přinejmenším 4 měsíce, přičemž ani z žádosti o odročení jednání neplyne, kdy by mělo dle představ žalobce jednání proběhnout. Chronický nedostatek finančních prostředků na straně žalobce, jenž není řešitelný žádným institutem soudního řádu správního či subsidiárně použitelného občanského soudního řádu, nemůže být důvodem, pro nějž by měl soud oddalovat vydání rozhodnutí o žalobě. Soud poukazuje na to, že žalobce je schopen si opatřit finanční prostředky na poštovné (např. uhradil 47 Kč za poštovní zásilku podanou dne 14. 3. 2018, v roce 2017 zaslal nejen Krajskému soudu v Praze, ale i Nejvyššímu správnímu soudu řadu poštovních zásilek v různých věcech), což ostatně žalobce sám potvrzuje a z toho důvodu vyjadřuje díky své rodině a přátelům za finanční podporu. Za této situace pak vzal soud do úvahy i to, že v dané věci nebylo třeba osobní účasti žalobce k jejímu řádnému projednání, žalobce byl seznámen s obsahem správního spisu, s vyjádřením žalovaného k žalobě, a mohl se tak k nim vyjádřit. Jednání se konalo po uplynutí lhůty pro podání žaloby, takže již nebylo možné při jednání uplatňovat nové žalobní body (§ 72 odst. 1 ve spojení s § 71 odst. 2 s. ř. s.). Vzhledem k tomu, že žalovaný avizoval svoji neúčast u jednání, nebyl žalobce zkrácen na právu vyjádřit se k přednesu žalovaného či jeho návrhům vzneseným při jednání. Soud proto projednal žalobu v nepřítomnosti obou účastníků v souladu s § 49 odst. 3 s. ř. s.

- 7 Soud neshledal, že by projednání věci bránil návrh žalobce ze dne 13. 3. 2018 na ustanovení zástupce, neboť soud o něm před konáním jednání již rozhodl, a to usnesením ze dne 15. 3. 2018, čj. X. Ačkoliv toto usnesení nebylo ke dni vyhlášení tohoto rozsudku v právní moci, bylo žalobci odesláno poštovní přepravou dne 16. 3. 2018, přičemž právní moci nabude bez dalšího dnem, kdy bude poštovní zásilka žalobci doručena. Právo žalobce podat proti tomuto usnesení kasační stížnost nijak soud nelimituje v tom, aby ve věci rozhodl dříve, než bude postaveno najisto, zda žalobce napadl usnesení o neustanovení zástupce kasační stížností, resp. než bude o kasační stížnosti rozhodnuto. Nelze přitom vyloučit, že jedinou motivací žalobce k podání návrhu na ustanovení zástupce bylo oddálit projednání věci, neboť žalobce v posledních 12 měsících navrhl ustanovení zástupce v několika dalších řízeních s obdobným předmětem řízení, jeho návrhy byly zamítnuty z důvodu, že jeho zastoupení není nezbytné (usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 14. 7. 2017, čj. X, usnesení ze dne 9. 8. 2017, čj. X, a usnesení ze dne 18. 8. 2017, čj. X), a Nejvyšší správní soud se opakovaně s těmito rozhodnutími krajského soudu ztotožnil (rozsudek ze dne 27. 9. 2017, čj. X, rozsudek ze dne 5. 10. 2017, čj. X). Žalobce přitom v návrhu na ustanovení zástupce v nyní projednávané věci žádné nové argumenty nepřednesl, nemohl tedy legitimně předpokládat, že by měl být posouzen odlišně než jeho předchozí návrhy podané v typově shodných věcech.
- 8 Soud nevyhověl návrhu žalobce a nespojil projednávanou věc ke společnému projednání podle § 39 odst. 1 s. ř. s. s věcí vedenou u Krajského soudu v Praze pod sp. zn. X. Předmětem posledně uvedeného řízení je rozhodnutí o nepřiznání dávky mimořádné okamžité pomoci a rozhodnutí o nepřiznání dávky příspěvku na živobytí. Věc vedená pod sp. zn. X není připravena k rozhodnutí (ve vztahu k jednomu z napadených rozhodnutí probíhá přezkumné řízení, což brání předložení správního spisu). Spojení věcí ke

společnému projednání by tedy vedlo pouze k prodloužení řízení, přičemž žalobní bod procesní povahy uplatněný v nyní projednávané věci se týká výlučně řízení, které předcházelo vydání žalobou napadeného rozhodnutí, nemá žádnou skutkovou souvislost s věcmi projednávanými pod sp. zn. X. Spojení věcí tak není odůvodněno ani věcnými aspekty.

Skutková zjištění vycházející z obsahu správního spisu

- 9 Z obsahu správního spisu soud zjistil, že žalobce dne 16. 12. 2015 podal žádost o mimořádnou okamžitou pomoc ve výši 2 200 Kč z důvodu hrozby újmy na zdraví. V žádosti uvedl, že je veden v evidenci uchazečů o zaměstnání úřadu práce bez nároku na podporu v nezaměstnanosti, bylo mu odmítnuto poskytnutí hmotné nouze peněžní (*pozn. soudu: patrně měl žalobce na mysli dávku pomoci v hmotné nouzi – příspěvek na živobytí*), je zcela bez příjmů, nelze prodat majetek, nenašel zaměstnání ani není možné obnovit živnost. Jako účel užití požadované dávky žalobce uvedl nákup potravin, hygienických potřeb, léků a zimního oblečení.
- 10 V protokolu z ústního jednání ze dne 16. 12. 2015 je uvedeno, že žalobci bylo vysvětleno při podání žádosti o dávku mimořádné okamžité pomoci z důvodu hrozby vážné újmy na zdraví, že dávce předchází opakovaná dávka příspěvku na živobytí, o kterou však žalobce odmítl požádat, přestože mu na dávku vznikl nárok. Žalobci bylo poskytnuto základní sociální poradenství při řešení složité životní situace podle § 64 zákona o pomoci v hmotné nouzi a bylo mu umožněno uplatnit práva podle § 36 správního řádu. Žalobce svým podpisem stvrdil v protokolu uvedené závěry. Avšak na jeho poslední straně uvedl, že neodmítá podat žádost o opakovanou dávku, ale upozornil, že podáním nové žádosti by se připravil o možnost bránit se u soudu proti rozhodnutí o původní žádosti ze dne 30. 7. 2015. Dále uvedl, že mu nebylo umožněno seznámit se s podklady, neboť mu nebylo doloženo, jaké zákonné ustanovení mu přikazuje podat novou žádost o opakovaný příspěvek.
- 11 Dne 21. 12. 2015 správní orgán I. stupně rozhodl o nepřiznání dávky mimořádné okamžité pomoci z důvodu hrozby vážné újmy na zdraví. V odůvodnění správní orgán I. stupně uvedl, že v listopadu roku 2015 vznikl žalobci nárok na podání nové žádosti o opakovanou dávku – příspěvek na živobytí, který předchází jednorázové dávce mimořádné okamžité pomoci. Protože žalobce odmítl uplatnit nárok na tuto dávku, nelze jej považovat za osobu v hmotné nouzi. Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce odvolání, v němž namítl, že rozhodnutí nebylo vydáno v souladu s právními předpisy. Nesouhlasil s právním názorem správního orgánu I. stupně, že jej nelze považovat za osobu v hmotné nouzi, neboť neuplatnil nárok na opakující se dávku pomoci v hmotné nouzi (duplicitní žádostí o tuto dávku), s odůvodněním, že takový závěr nemá žádnou oporu v zákoně o pomoci v hmotné nouzi. Poukázal na to, že žádost o příspěvek na živobytí podal dne 30. 7. 2015 a v této věci podal žalobu ke krajskému soudu. Bude-li úspěšný, bude znovu otevřeno řízení o této žádosti, aniž by došlo k zániku práva na spravedlivé projednání a posouzení této žádosti.

Posouzení žalobního bodu

- 12 V daném případě žalobce namítl, že žalovaný porušil § 89 odst. 2 správního řádu, když posoudil zákonnost napadeného rozhodnutí a řízení, které jeho vydání předcházelo, pouze v rozsahu námitek uvedených v odvolání. Z judikatury Nejvyššího správního soudu plyne, že odvolací řízení v režimu správního řádu je vybudováno na tzv. omezeném revizním principu. Správní řád totiž oproti předchozí úpravě řízení před správními orgány zvýšil

odpovědnost odvolatele za rozsah odvolacího přezkumu, neboť jeho dispozici svěřil, v jakém rozsahu a z jakých hledisek má být prvostupňové rozhodnutí přezkoumáváno – s výjimkou skutečností, které je povinen zkoumat bez ohledu na obsah odvolání. Zákonnost rozhodnutí a soulad postupu správního orgánu I. stupně s procesními předpisy je odvolací orgán povinen posoudit v plném rozsahu. K pochybení (tedy nezákonnosti či vadě řízení), které není předmětem žádné odvolací námitky, však může (a současně musí) přihlédnout jen tehdy, pokud plyne z obsahu správního spisu (srov. rozsudek ze dne 13. 2. 2008, čj. X, a rozsudek ze dne 28. 5. 2015, čj. X).

- 13 Soud ověřil, že v závěru rozhodnutí žalovaného je skutečně obsažena žalobcem citovaná věta, a připouští, že by z ní bylo možno dovodit, co tvrdí žalobce, tedy že žalovaný nedostál plně své přezkumné povinnosti dle § 89 odst. 2 správního řádu. Soud však má za to, že z napadeného rozhodnutí v jeho celistvosti je patrné, že žalovaný dostal povinnosti přezkoumat napadené rozhodnutí v plném rozsahu, jak mu ukládá § 89 odst. 2 správního řádu. Žalovaný v napadeném rozhodnutí vypořádal veškeré námitky uvedené v odvolání, jimiž byl zpochybněn právní názor, na němž je postaveno zamítavé rozhodnutí žalovaného. Žalovaný se s právním posouzením věci ze strany správního orgánu I. stupně ztotožnil, tedy ve shodě s ním dovodil, že jelikož žalobci vznikl od listopadu 2015 nárok na přiznání příspěvku na živobytí, nemůže mu být přiznána mimořádná okamžitá pomoc z důvodu vážné újmy na zdraví. Z hlediska přezkumu zákonnosti prvostupňového rozhodnutí se tak již žádná otázka k posouzení nenabízí, o žádnou jinou právní úvahu se prvostupňové rozhodnutí neopírá. Vady řízení pak nebyly z obsahu správního spisu zjištěny. Nesprávnou citaci § 89 odst. 2 správního řádu uvedenou v napadeném rozhodnutí tak lze považovat toliko za vadu formální, která se v praktické rovině neprojevila zúžením rozsahu přezkumu. Soud tedy uzavírá, že řízení před žalovaným nebylo zatíženou vadou, neboť § 89 odst. 2 správního řádu nebyl porušen.
- 14 Žalobce v žalobě nevymezil žádnou právní, skutkovou či procesní otázku, kterou se měl žalovaný zabývat i bez námitek. Argumentace žalobce tak je vedena výlučně v rovině teoretické, aniž by měla jakýkoliv dopad na postavení žalobce. Soud nepopírá, že zúžení rozsahu přezkumu ze strany odvolacího orgánu by jistě bylo v obecné rovině procesní vadou, nicméně pokud žalobce v žalobě nevymezil žádný konkrétní aspekt nezákonnosti prvostupňového rozhodnutí či vady řízení před správním orgánem I. stupně, kterým se měl žalovaný zabývat z úřední povinnosti nad rámec vymezených odvolacích námitek, nelze uzavřít, že by taková vada řízení mohla mít vliv na zákonnost rozhodnutí žalovaného. I kdyby tedy soud dospěl k závěru, že žalovaný zatížil z výše uvedeného důvodu řízení vadou, nejednalo by se o důvod pro zrušení napadeného rozhodnutí ve smyslu § 76 odst. 1 písm. c) s. ř. s.

Závěr a rozhodnutí o náhradě nákladů řízení

- 15 Vzhledem k tomu, že žalobní bod je nedůvodný a soud nezjistil žádnou vadu, k níž by byl povinen přihlédnout i bez námitek, byla žaloba zamítnuta (§ 78 odst. 7 s. ř. s.).
- 16 O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 a 2 s. ř. s. Žalobce nebyl v řízení úspěšný, a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Právo na náhradu nákladů řízení nemá ani procesně úspěšný žalovaný, neboť jde o věc pomoci v hmotné nouzi.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů je stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 19. března 2018

Tomáš Kocourek v. r.
soudce